

Uniwersytet Papieski
Jana Pawła II
w Krakowie

Szkoła Doktorska
na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II
w Krakowie

**PROTOKÓŁ
Z PRZEPROWADZONEJ OCENY ŚRÓDOKRESOWEJ**

mgr Lisy Sadowski

kształcącej się w dyscyplinie *nauki teologiczne*

w dniu 4 lipca 2022 roku

pani Lisa Sadowski

urodzona: 25.07.1969

miejsce urodzenia: Portland, USA

dyscyplina *nauki teologiczne*

numer albumu: D10134

rok rozpoczęcia kształcenia: 1.10.2020

skład komisji dla przeprowadzenia oceny śródkresowej

1. o. prof. dr hab. Dariusz Kasprzak OFMCap – przewodniczący;
2. ks. dr hab. Bogdan Zbroja, prof. UPJPII – członek komisji;
3. ks. prof. dr hab. Norbert Widok – członek komisji.

Ocena śródkresowa:

1. Analiza realizacji indywidualnego planu badawczego – ocena: pozytywna
2. Prezentacja badań i osiągnięć naukowych – ocena: pozytywna
3. Ocena pracy przejściowej – ocena: pozytywna

Komisja jednomyślnie postanowiła zakończyć przeprowadzoną ocenę okresową wynikiem pozytywnym.

PL 31-002 Kraków, ul. Kanonicza 9
tel. +48 12 37 08 675
szkola@upjp2.edu.pl
www.upjp2.edu.pl

UZASADNIENIE

Ad. 1: Przedstawiony przez Doktorantkę Indywidualny Plan Badawczy jest dobrze opracowany i systematycznie realizowany. Jej praca w poszczególnych semestrach doktoratu jest rzetelnie opisana i udokumentowana. Struktura opisywanej pracy jest spójna, a metody badawcze właściwie dobrane i zastosowane. Doktorantka zgromadziła już materiał bibliograficzny, ze szczególnym uwzględnieniem najnowszych opracowań dotyczących biblijnych ujęć tematyki ludzkiej śmierci, Hadesu, Gehenny i Tartaru, oraz Bożej kary na Sądzie Ostatecznym oraz jej ujęć w pierwotnej teologii Kościoła (Ignacy z Antiochii, Hermas, Klemens rzymski, Justyn Męczennik, Polikarp ze Smyrny, Męczeństwo Polikarpa). Przepracowała też plan monografii doktorskiej. Autorka opisała *status quaestionis* poruszanego zagadnienia i zastosowaną w pracy metodologię. Obecny stan badań, jak zauważa Doktorantka, wskazuje na to, że nie przeprowadzono żadnych kompleksowych, pogłębionych studiów nad postępowaniem i ciągłością rozwoju idei piekła w antycznym chrześcijaństwie. W każdym przypadku, gdy występuje niewystarczający lub znikomy stan badań sytuacja ta pozwala na selektywne manipulowanie materiałem w taki sposób, aby współcześni uczeni mogli go używać do proponowanej przez siebie tezy.

Stąd celem Doktorantki zamierzonym w dysertacji jest przedstawienie rozwoju doktryny o piekle w pismach Ojców Greckich, w tym w dziełach pierwszych autorów patrystycznych, od okresu międzytestamentalnego do Orygenesusa. Podejmowane analizy mają wykazać jak Ojcowie Kościoła postrzegali piekło, a także pokażą modele myślenia i jego rozwój. Do tej pory nie było całościowej pracy obejmującej rozwój myśli o piekle w epoce patrystycznej. Będzie to pierwsza i fundamentalna praca naukowa z serii, która prześledzi powstawanie i rozwój teologicznego myślenia o piekle. Wydaje się, że takie zaprezentowanie stanu dotychczasowych badań nad tematyką piekła w okresie wczesnochrześcijańskim w pełni uzasadnia potrzebę napisania monografii poświęconej tej tematyce. W opisie przewidywanego ukończenia poszczególnych rozdziałów dysertacji zaprezentowany plan pisania pracy jest opracowany realistycznie i daje uzasadnione przekonanie, że cała praca doktorska zostanie złożona w czerwcu 2024.

Ad. 2: Zaprezentowany przez Doktorantkę dorobek naukowo-badawczy należy ocenić pozytywnie. W ocenianym czasie Doktorantka napisała i wysłała punktowanego czasopisma naukowego „Polonia Sacra” (70 pkt wg listy ministerialnej) swoje studium pt. *Modern Theological Debates of Hell in America*. Aktywnie uczestniczyła też w konferencji naukowej

Uniwersytet Papieski
Jana Pawła II
w Krakowie

Szkoła Doktorska
na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II
w Krakowie

zorganizowanej przez McGill University (Montreal, Canada) i Uniwersytet Adama Mickiewicza (Poznań, Polska), pt. *The Passions in the Platonic Tradition, Patristics and Late Antiquity*, 19-20 kwiecień 2021 r. (on line).

Ad. 3: Doktorantka opracowując rozprawę doktorską pt. *The Theological Development of the Idea of Hell in the Early Greek Church from the Beginning to Origen (A Dogmatic Study)* napisała już pierwszy rozdział pracy pt. *Foundations: The Old and New Testaments* (ss. 60) plus bibliografia (ss. 11). W § 1 opisała rozwój idei piekła w Starym Testamencie (LXX, *List Arysteasza*, wersje Septuaginty, inne przekłady greckie ST, Hexapla); w § 2 – tematykę tzw. świata podziemnego i życia pozagrobowego w Starym Testamencie; a w § 3 tematykę Hadesu, Gehenny i Tartaru w Nowym Testamencie. Opisywany pierwszy rozdział pracy przedstawia w bardzo szeroki i ogólny sposób rozwój myśli o piekle w tradycji chrześcijańskiej. Autorka słusznie podkreśla, że znaczenie piekła wyrasta w chrześcijaństwie z bardzo specyficznego użycia hebrajskiego terminu „szeol”. Przemiana znaczenia tego terminu rozpoczęła się już w judaizmie międzytestamentalnym (czego dowodem są przekłady Biblii hebrajskiej w języku greckim; jak zaznacza Doktorantka: „It has been argued that hell is not the proper translation for Sheol as the Hebrew text does not indicate any type of punishment within the region. However, there are different depths of Sheol”, s. 37). Jednak właśnie te przekłady były używane przez pierwszych chrześcijan w czasach Chrystusa i były uważane za wierny przekład tekstu hebrajskiego. Powstaje pytanie dotyczące wymienności słów Hades, Gehenna, w mniejszym stopniu Tartar, co Doktorantka pragnie wyjaśnić w rozdziale dotyczącym pisma ojców greckich I-III w. Istotne jest też stwierdzenie Doktorantki, że użycie pojęcia Szeol najczęściej odzwierciedlało odbiorców, do których były adresowane przekłady biblijne. Pierwszy rozdział pracy prezentuje ciekawość badawczą Autorki, posługuje się ona fachową terminologią teologiczną. Tak prezentowany rozdział stanowi też dobrą zapowiedź kolejnych części pracy.

PL 31-002 Kraków, ul. Kanonicza 9
tel. +48 12 37 08 675
szkola@upjp2.edu.pl
www.upjp2.edu.pl

Członkowie Komisji pozytywnie ocenili sposób wypowiedzania się Doktorantki, właściwy poziom argumentacji merytorycznej, formalną poprawność i konkretność w przekazywaniu informacji.

Uwagi komisji:

Podpis przewodniczącego komisji

Dariusz Kaspizek

Podpisy członków komisji

Ks. Norbert Widoł
X Bogolecki Zbigniew

Kraków, dnia 4 lipca 2022 roku